

1949 ÅRS FÖRSVARSAUTREDNING.

Som framgår av artikel sid 41 - "Världsläget och försvaret" - lämnade försvarsministern i statsverkspropositionen en redogörelse för den försening, som inträffat beträffande försvarsutredningens arbete. I skrivelse den 16/1 till statsministern har utredningens ordförande, f. överståthållaren Nothin, framhållit, bl a, att tidpunkten för återupptagande av försvarsutredningens arbete måst ytterligare uppskjutas på ovisstid.

"Med hänsyn till det utrikespolitiska läget" - skriver hr Nothin - "lärer för det närvarande ej kunna bedömas vilka riktlinjer, som skall följas vid en allmän omprövning av vår försvarsorganisation, då arbetet därmed en gång kan återupptagas".

Under dessa förhållanden har hr Nothin, efter samråd med försvarsutredningens ledamöter, ansett sig böra anmäla saken för statsministern för de åtgärder, vartill denne må finna anledning. - I anslutning härtill anför hr N. vissa huvudsynpunkter, som återges på följande sida. Forts s 50.

"att det åt 1949 års försvarsutredning givna uppdraget inte bör utgöra hinder för någon åtgärd till stärkande av landets försvar, som av statsmakterna i nuvarande läge kan finnas påkallad, samt

att beslut i dessa frågor inte bör ske i den uppfattning, att mera avsevärda kostnader en gång kan kompenseras genom en rent besparingsmässig översyn av försvarsväsendet.

Om och när en gång tiden anses vara inne att med mer betydande belopp nedbringa försvarsutgifterna, måste man därför också vara beredd att göra en verklig nedskärning av den materiella eller personella organisationen". I fortsättningen framhåller hr Nothin:

"De förutsättningar, under vilka utredningen tillsattes, är inte längre för handen. - - - Den vid utredningens tillsättande förutsatta kostnadsramen medger inte ett bibehållande av den nuvarande försvarsorganisationen i hela dess omfattning. En nedskärning av organisationen torde inte kunna komma i fråga under nuvarande förhållanden. Huruvida och i vilken omfattning en nedskärning av landets försvarsorganisation en gång kan ske, kan ej nu bedömas. Att nu planlägga dylika organisationsförändringar, som m h t rådande förhållanden inte kan genomföras, synes mindre lämpligt".

Avslutningsvis anlägger hr N. vissa synpunkter på frågan om att nedbringa försvarskostnaderna. Han framhåller bl a, att det torde vara en allmänt utbredd uppfattning, att mycket stora belopp kan inbesparas utan att försvarets effektivitet nämnvärt minskas. Denna uppfattning synes i stort sett inte vara sakligt grundad.

Skall försvarskostnaderna en gång (i framtiden) effektivt nedbringas, måste det tyvärr ske på bekostnad av organisationens omfattning, anför hr Nothin vidare. Av försvarskostnaderna belöper mer än 50 % på materiel. Om materielkostnaderna i mera avsevärd omfattning skall nedbringas, måste krigsorganisationens omfattning minskas. Det gäller härvid att taga ståndpunkt till vilka försvarsgrenar och vapen, som är de i förhållande till kostnaden mindre oundgängliga för landets försvar. Någon annan väg ges inte - betonar hr Nothin - såvida man inte vill taga på sitt ansvar att ersätta materielanskaffningen, och alltså riskera, att illa beväpnade och utrustade svenska soldater skickas ut i en ojämn strid mot en materiellt överlägsen fiende.

Näst materielkostnaderna är avlöningen till den fast anställda personalen den största utgiftsposten (19% av totalkostnaden). I fråga om det militära befälet, de kvalificerade tekniska tjänsterna m m är någon nämnvärd nedskärning inte möjlig utan att krigsorganisationen försämrats. I fråga om den civila personalen m m kan man vinna besparingar genom att slå samman utbildningsenheter.¹⁾ Men - skriver hr N. - "en dylik sammanslagning innebär ett för många stötande nedläggande av nuvarande militära förläggningar." - Värnpliktskostnaderna har, relativt sett, tidigare varit av helt annan betydelse än nu, då de uppgår till 13 % av de totala utgifterna för nuvarande försvarsorganisation.

Enligt pressuppgifter den 24/1 har statsministern meddelat, att regeringen ännu inte fattat något beslut om försvarsutredningens fortsatta arbete med anledning av den ovan återgivna skrivelsen. Regeringen har inte ansett, att frågan om utredningen kräver något forcerat beslut, eftersom ÖB specialutredning inte är klar. Under alla förhållanden står det klart - har statsministern framhållit - att utredningens arbete måste vila, tills ÖB anser sitt uppdrag fullgjort. Först därefter kan regeringen ta ståndpunkt till försvarsutredningens fortsatta arbete.

1) Här torde avses armén (Red Ufl anm).